

Sygn. akt VII W 1393/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 11 maja 2016r.

Sąd Rejonowy w Kaliszu VII Wydział Karny w składzie:

Przewodnicząca: SSR Marcin Borowiak

Protokolant: sekretarz sądowy Iwona Góral

Przy udziale oskarżyciela publicznego ----

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 11 maja 2016r. sprawy przeciwko

I. M.,

c. Z. i G. z domu W.,

ur. (...) w K.

obwinionej o to, że:

w dniu 06-07-2015r. jako właścicielka pojazdu wbrew obowiązkowi nie wskazała na żądanie uprawnionego organu, komu powierzyła do kierowania pojazdu marki D. o numerze rejestracyjnym (...);

tj. za wykroczenie z art. 96 § 3 k.w.

1. uznaje obwinioną **I. M.** za winną tego, że będąc właścicielem pojazdu m-ki D. (...) o nr rej. (...), w dniu 2 lipca 2015r w K., nie wykonała obowiązku wynikającego z art. 78 ust. 4 ustawy prawo o ruchu drogowym i nie wskazała na żądanie (...) w K., komu powierzyła swój pojazd do kierowania w dniu 22 maja 2015 r. i przyjmując, że czyn ten wypełnia dyspozycję art. 96 § 3 k.w. i za to na podstawie powołanego przepisu wymierza jej karę 300 (trzysta) złotych grzywny,

2. zasądza od obwinionej na rzecz Skarbu Państwa kwotę 130 (sto trzydzieści) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania.

SSR Marcin Borowiak

Sygn. akt VII W 1393/15

UZASADNIENIE

W dniu 22 maja 2015r. o godz. 11:21:56 w miejscowości W. na drodze wojewódzkiej nr (...) na km 2,6-2,7 urządzenie rejestrujące będące własnością Gminy K. zarejestrowało wykroczenie w ruchu drogowym polegające na przekroczeniu dozwolonej prędkości o 21 km/h tj. na nie zastosowaniu do ograniczenia prędkości do 50 km/h przez nieustalonego mężczyznę kierującego pojazdu marki D. (...) o nr rejestracyjnym (...).

(dowód: raport k. 4; notatka k. 9)

Wymieniony wyżej pojazd był własnością obwinionej I. M..

(dowód: wyjaśnienia obwinionej k. 44v; zapis cyfrowy rozprawy k. 43 od 05:20 do minuty 14:05; odpowiedź k. 5-6)

Pismem z dnia 3 czerwca 2015r Straż Miejska w K. wezwała obwinioną do podania w terminie 7 dni od doręczenia żądania komu powierzyła pojazd do kierowania lub używania w czasie popełnienia wykroczenia penalizowanego w art. 92a kw.

(dowód: żądanie k. 4)

Obwiniona adresowaną do niej korespondencję odebrała w dniu 24 czerwca 2015r. co pokwitowała własnoręcznym podpisem.

(dowód: zwrotne potwierdzenie odbioru k. 3; wyjaśnienia obwinionej k. 44v; zapis cyfrowy rozprawy k. 43 od minuty 13:00 do minuty 14:00)

W dniu 3 lipca 2015r. (data stempla pocztowego k. 7) obwiniona wniosła odpowiedź na skierowane do niej wezwanie. W treści pisma potwierdziła, że jest właścicielem samochodu osobowego marki D. (...) oraz wskazała, że w chwili popełnienia wykroczenia z art. 92a kw podróżowała z przygodnie poznanym mężczyzną o imieniu (...), będącym autostopowiczem z Ukrainy. Mężczyznę miała podwieźć z grzeczności, jadąc wówczas na trasie do Z.. Wskazała także, że podczas podróży przed powierzeniem pojazdu w/w osobie wystąpiły u niej objawy nudności, zawrotów głowy oraz utraty przytomności, co stanowiło bezpośredni asumpt do zmiany kierującego. Wskazywała przy tym na swoją dobrą wolę oraz chęć wskazania bliższych danych kierującego, niemniej jednak nie dysponowała żadnymi szczegółowymi jego danymi personalnymi poza imieniem oraz obywatelstwem.

(dowód: odpowiedź na wezwanie wraz z dowodem nadania k. 5-7).

Obwiniona I. M. ma 34 lata. Posiada wykształcenie wyższe techniczne i stopień naukowy doktora. Jest panną i nie ma nikogo na utrzymaniu. Jest aktywna zawodowo. Z tytułu wykonywanej pracy zarobkowej uzyskuje dochód oscylujący w wysokości 2400 zł netto miesięcznie. Jest właścicielką samochodu osobowego marki D. o wartości 20 000 zł. Dotychczas nie była leczona psychiatrycznie.

(dowód: dane osoboznawcze k. 44v; zapis cyfrowy rozprawy na k. 43 od minuty 02:47 do minuty 05:20; informacja z bazy Ż. k. 8).

Obwiniona I. M. nie została przesłuchana w toku postępowania wyjaśniającego. Czynność tą konwalidowano w toku postępowania przed Sądem, gdzie obwinionej stworzono możliwość złożenia wyjaśnień. Słuchana w tej fazie rozprawy głównej nie przyznała się do popełnienia zarzucanego jej czynu wyjaśniając, iż w dniu 22 maja 2015r. podróżowała na trasie K. – Z. i słysząc komunikat na CB radiu o pilnej potrzebie podwiezienia autostopowicza, zdecydowała się taką pomoc udzielić. Twierdziła, że w trakcie jazdy poczuła się źle i miała mieć mdłości i wówczas to zdecydowała się oddać samochód do prowadzenia mężczyźnie ukraińskiego pochodzenia o imieniu W., na co on przystał. Mężczyzna ten miał okazać się obwinionej dokumentem prawa jazdy. Obwiniona utrzymywała przy tym, że nie miała świadomości popełnienia przez kierującego jej autem wykroczenia w ruchu drogowym. Wyjaśniła także, że pomimo złego stanu zdrowia nie korzystała tego dnia z żadnej pomocy lekarskiej. Obwiniona potwierdziła fakt osobistego odbioru adresowanej do niej przez (...) Gminną w K. korespondencji urzędowej w ustalonej dacie.

(dowód: wyjaśnienia obwinionej k. 44v, zapis cyfrowy rozprawy na k. 43 od minuty 05:20 do minuty 14:05)

Wyjaśnienia obwinionej w zakresie w jakim kwestionują sprawstwo, stanowią wyraz wyłącznie obranej przez nią taktyki obrończej mającej na celu nieudolną próbę uwolnienia się od odpowiedzialności za zarzucany jej czyn, dlatego sąd ocenił je jako nie polegające na prawdzie, odmawiając im przypisania atrybutu autentyczności.

W szczególności zakwestionowano w całości tą część jej wypowiedzi, w których wskazywała, że nie zna danych personalnych mężczyzny, który w dniu 22 maja 2015r. był kierowcą jej samochodu i z którym wspólnie odbyła podróż do Z., a także co do powodów, dla których zdecydowała się przekazać mu prowadzenie auta. Wyjaśnień tych nie da się bowiem pogodzić z zasadami doświadczenia życiowego. Biorąc bowiem pod uwagę, że obwiniona jest młodą,

atrakcyjną i rozsądną kobietą, to nie da się uzasadnić, że dobrowolnie oddaje do używania własny samochód całkowicie obcemu mężczyźnie i to w dodatku obcokrajowcowi bez żadnego poczucia strachu o własne życie i zdrowie. Jest to tym bardziej uzasadnione jeśli dodatkowo zważy się, że asumptem do podjęcia tej decyzji, której sama miała być inicjatorem było złe samopoczucie prowadzące także do utraty jej przytomności. Wzgląd na powyższe w powiązaniu z tymi jej depozycjami, w których podaje, że pomimo złego stanu zdrowia nie szukała żadnej, w tym nawet doraźnej pomocy lekarskiej nie pozwala uznać jej wyjaśnień za polegające na prawdzie. Wręcz przeciwnie jej wypowiedzi w tym zakresie są wręcz naiwne.

Obwiniona była w takim wieku, że podlegała odpowiedzialności za wykroczenie. Nie ujawniły się przy tym żadne okoliczności wyłączające winę czy bezprawność.

Wskazać należy, że Sąd związany jest granicami wniosku o ukaranie i nie może tych granic przekroczyć, gdyż inicjatywa ścigania należy do oskarżyciela i tylko oskarżyciel określa ramy oskarżenia. Przy czym przez „granice oskarżenia” należy rozumieć czyn zarzucony w ramach tego samego zdarzenia faktycznego (historycznego), który można przypisać obwinionej ze zmienionym opisem i jego oceną prawną, ale mieszczący się w tym samym zespole zachowań człowieka, które stały się podstawą poddania w akcie oskarżenia. W konsekwencji nie będzie stanowić wyjścia poza granice zarzutu dokonanie w toku przewodu sądowego odmiennych niż przyjęte we wniosku o ukaranie ustaleń faktycznych co do tego samego zdarzenia, np. w zakresie daty czynu czy też miejsca jego popełnienia. Kierując się tym, że wniosek o ukaranie, wyznacza jedynie ramy postępowania sądowego odnosząc się jedynie to tożsamości zdarzenia historycznego poddanego rozstrzygnięciu Sądu, w wyroku zmodyfikowano opis czynu w zakresie jego daty o czym niżej oraz co do miejsca jego popełnienia, doprecyzowując, że został on popełniony w K. albowiem w tej miejscowości obwiniona zaniechała określonego działania, nie naruszając przy tym zasady tożsamości czynu zarzucanego i ostatecznie przypisanego.

Zgodnie z treścią art. 96 § 3 k.w. odpowiedzialności przewidzianej za penalizowane tym przepisem wykroczenie podlega osoba, która wbrew obowiązkowi nie wskaże na żądanie uprawnionego organu, komu powierzyła pojazd do kierowania lub używania w oznaczonym czasie. Godzi się nadto wskazać, iż wykroczenie z art. 96 § 3 kw może być popełnione zarówno umyślnie, jak i nieumyślnie.

W poddanej pod rozstrzygnięcie Sądu sprawie wina obwinionej I. M. została wykazana w oparciu o całokształt spójnego materiału dowodowego, który tworzy przekonywujący obraz zdarzenia, które legło u podstaw zarzutu sformułowanego we wniosku o ukaranie.

Analizowane zachowanie sprawcze polega na niewskazaniu wbrew obowiązkowi, komu został powierzony pojazd do kierowania lub używania w oznaczonym czasie. Niewskazaniem jest udzielenie odpowiedzi negatywnej, w której podmiot zobowiązany wprost stwierdza, że nie wskaże tej osoby lub też zasłania się w tym względzie niewiedzą. Wreszcie trzecią z form sprawczych tej czynności może być zaniechanie udzielenia odpowiedzi w ogóle.

Prawo o ruchu drogowym nie określa formy, w jakiej ma nastąpić odmowa udzielania informacji. W równym stopniu może być złożona ustnie lub na piśmie. Wykroczenie z art. 96§3 kw jest indywidualne właściwe. Krąg podmiotów tych wykroczeń jest ograniczony do osób, które mają uprawnienie do dysponowania pojazdem i z którymi wiążą się pewne obowiązki. Katalog tych podmiotów, na których ciąży obowiązek wskazania osoby, której powierzono pojazd do kierowania lub używania, został określony w art. 78 ust. 4 ustawy prawo o ruchu drogowym, w którym wymieniono min. właściciela pojazdu. Obowiązek wskazania osoby, której powierzono pojazd do kierowania lub używania, co warte podkreślenia ma charakter ustawowy, a jego źródłem jest art. 78 ust. 4 cytowanej wyżej ustawy. Obowiązek ten pod względem przedmiotowym obejmuje wskazanie osoby, której został powierzony pojazd min. do kierowania w oznaczonym, konkretnym czasie. Nie może zatem ulegać najmniejszej wątpliwości, że obowiązek ten spoczywał wyłącznie na obwinionej, od którego jednak spełnienia, ona się uchyliła. Podkreślić też trzeba i to, że ustawodawca dopuszcza możliwość niewskazania wbrew obowiązkowi przez zobowiązanego osoby kierującej lub używającej dany pojazd w oznaczonym czasie jedynie pod warunkiem wykazania, że pojazd ten został użyty: po pierwsze - wbrew woli i wiedzy tej osoby, po drugie zaś przez nieznaną osobę, po trzecie wreszcie, że osoba ta nie mogła temu

zapobiec. Warunki te muszą zostać spełnione łącznie. We wszystkich zaś innych wypadkach właściciel lub posiadacz pojazdu, od którego jest żądana powyższa informacja, a który jej nie udziela, popełnia omawiane wykroczenie i to bez potrzeby odwoływania się do przesłanek dalszych. Ustawodawca w przepisie tym podwyższył rygorystycznie kryteria ekskulpujące właściciela lub posiadacza, wymagając od niego nawet gdy pojazd zostanie użyty wbrew jego woli i wiedzy przez nieznaną osobę, dodatkowo uprzedniego podjęcia określonych czynności uniemożliwiających użycie pojazdu. W konsekwencji, we wszystkich innych wariantach sytuacyjnych, to jest zarówno wówczas gdy pojazd został użyty wbrew woli i wiedzy właściciela lub posiadacza przez nieznaną osobę, a czemu mógł zapobiec, jak i gdy pojazd został użyty zgodnie z wolą i za wiedzą właściciela lub posiadacza – nie wskazanie przez właściciela lub posiadacza pojazdu komu powierzył pojazd do kierowania lub używania, powoduje odpowiedzialność za wykroczenie z art. 96 § 3 k i to niezależnie od tego czy znał on dane personalne osoby, która dysponowała pojazdem, czy też nie. Tak więc reasumując tą część rozważań wskazać należy wyraźnie, że zachowanie sprawcze wykroczenia z art. 96§3 kw może w równym stopniu polegać na odmowie wskazania osoby, bądź też na wskazaniu przez obwinionego osoby bądź kręgu osób w sposób uniemożliwiający ustalenie konkretnego użytkownika pojazdu, czy też udzieleniu przez niego odpowiedzi wymijającej bądź też zasłonięciu się niepamięcią.

Niezależnie od tego wskazać należy także i to, że obowiązek spoczywający na obwinionej miał być zrealizowany w ściśle określonym przedziale czasu tj. w terminie wskazanym przez (...) Gminną w K. w kierowanym przez nią i odebranych przez obwinioną I. M. terminie do 7 dni od daty doręczenia jej stosownego żądania. W realiach przedmiotowej sprawy upłynął on więc o północy dnia 1 lipca 2015r. Tym samym abstrahując nawet od kwestii realizacji czy też nie wymienionego obowiązku, nadanie przez obwinioną pisma stanowiącego - w intencji jej autorki - zadośćuczynienie żądaniu uprawnionego organu zostało wykonane po terminie (por. data stempla pocztowego k. 7). Już chociażby ta okoliczność świadczy o tym, że żądanej odpowiedzi nie udzieliła w ogóle. Stąd przyjęta data popełnienia przypisanego obwinionej wykroczenia jako pierwszy możliwy dzień po upływie zastrzeżonego na jej korzyść terminu.

Jedynie ubocznie i sygnalizacyjnie Sąd wskazuje, że w realiach przedmiotowej sprawy brak jest możliwości odmówienia (...) uprawnień oskarżyciela publicznego, a to przez pryzmat nowelizacji art. art.129b ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. Prawo o ruchu drogowym, ograniczająca uprawnienia strażników miejskich w zakresie kontroli ruchu drogowego (poprzez odjęcie strażnikom gminnym po dniu 1 stycznia 2016r. uprawnienia do używania urządzeń rejestrujących) dokonanej na podstawie Ustawy o zmianie ustawy - Prawo o ruchu drogowym oraz ustawy o strażach gminnych z dnia 24 lipca 2015 r. (Dz.U. z 2015 r. poz. 1335).

Zgodnie bowiem z art.17§3 kpow organom administracji rządowej i samorządowej, organom kontroli państwowej i kontroli samorządu terytorialnego oraz strażom gminnym (miejskim) uprawnienia oskarżyciela publicznego przysługują tylko wówczas, gdy w zakresie swego działania, w tym w trakcie prowadzonych czynności wyjaśniających, ujawniły wykroczenia i wystąpiły z wnioskiem o ukaranie. Z wyraźnego brzmienia wskazanej normy wynika, że uprawnienia oskarżyciela publicznego przysługują strażom gminnym w razie spełnienia dwóch, wyczerpująco opisanych warunków, tj.: straż gminna w zakresie swego działania, w tym w trakcie prowadzonych czynności wyjaśniających, ujawniła ściśle oznaczone, będące przedmiotem wniosku o ukaranie wykroczenie oraz wystąpiła z wnioskiem o ukaranie. Tym samym z momentem spełnienia owych dwóch warunków dochodzi do petryfikacji kompetencji (uprawnień) straży gminnej do korzystania w konkretnej sprawie z uprawnień oskarżyciela publicznego. Należało więc przyjąć, że jeśli na mocy przepisów obowiązujących w dacie wnoszenia wniosku o ukaranie odpowiedni organ był uprawniony nie tylko do ujawnienia określonego czynu (wykroczenia), ale także do wystąpienia z wnioskiem o ukaranie, to zachowuje on uprawnienia oskarżyciela publicznego na płaszczyźnie tego konkretnego postępowania aż do momentu jego prawomocnego zakończenia.

Ponadto, wskazać należy, że w ustawie nowelizacyjnej z dnia 24 lipca 2015 r. brak jest jakichkolwiek przepisów przejściowych czy też intertemporalnych regulujących tą kwestię. Tym samym należało przyjąć iż organy, które uzyskały w toku konkretnego postępowania uprawnienia oskarżyciela publicznego nie powinny ich tracić aż do końca owego postępowania - zwłaszcza wobec braku ku temu wyraźnego przepisu ustawy (argumentum z art.2§1 w zw. z

art.2§3 ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 r. Przepisy wprowadzające Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia (opubl. Dz. U. Nr 106, poz. 1149).

Rekapitułując skoro w dniu 31 grudnia 2015 r. (...) w K. niewątpliwie służyły uprawnienia oskarżyciela publicznego (por. zwłaszcza uchwała składu 7 sędziów Sądu Najwyższego - zasada prawna z dnia 30 września 2014 r., w sprawie o sygn. akt I KZP 16/14), to wobec braku wyraźnego przepisu pozbawiającego (...) Gminną owych uprawnień, zmiana obowiązującego porządku prawnego dokonana z dniem 1 stycznia 2016 r. nie wywołała żadnych skutków procesowych w stosunku do spraw, w których wniosek o ukaranie został złożony przed dniem 1 stycznia 2016 r., co powoduje ustalenie dalsze, że na płaszczyźnie procesowej stan istniejący w dniu 31 grudnia 2015 r. rozciąga się aż do momentu prawomocnego zakończenia postępowania w sprawie. Co więcej w wyniku dokonanej nowelizacji ustawy prawo o ruchu drogowym nie zmieniono w żaden sposób ogólnej normy kompetencyjnej oraz treści art. 12 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o strażach gminnych, który statuuje uprawnienie strażników gminnych do dokonywania czynności wyjaśniających, kierowania wniosków o ukaranie do sądu, oskarżania przed sądem i wnoszenia środków odwoławczych.

Wobec powyższego Sąd przyjął, że obwiniona swoim zachowaniem wypełniła znamiona wykroczenia stypizowanego w art. 96 § 3 kw. Czynu powyższego obwiniona dopuściła się umyślnie i to w zamiarze bezpośrednim bowiem wiedza co do osoby kierującego była jej znana.

Przy ocenie stopnia społecznej szkodliwości czynu Sąd wziął pod uwagę rodzaj i charakter naruszonego dobra (porządek w komunikacji), brak wyrządzenia realnej szkody, sposób i okoliczności popełnienia czynu (działanie niejawne i niedostrzegalne dla osób postronnych), jak również postać zamiaru (bezpośredni), motywację sprawcy (chęć uniknięcia odpowiedzialności bezpośredniego sprawcy wykroczenia w ruchu drogowym).

Wypadkowo tych wszystkich elementów przy uwzględnieniu dyrektyw wymiaru kary z art. 33 k.w. doprowadziła do wymierzenia kary grzywny w wysokości 300 zł. Sąd uznał, iż tak ukształtowana kara grzywny spełni również swe cele w zakresie prewencji ogólnej. Wymierzając karę uwzględniono w równym stopniu dochody obwinionej, jej warunki osobiste i rodzinne, stosunki majątkowe i możliwości zarobkowe.

O kosztach sądowych orzeczono na podstawie art. 118 § 1 kpw. Na koszty te w niniejszej sprawie złożyły się: opłata za ukaranie w wysokości 30 zł, ustalona na podstawie art. 3 ust. 1 w zw. z art. 20 pkt 2 ustawy z dnia 23 czerwca 1973 r. o opłatach w sprawach karnych (Dz. U. z 1983r. Nr 49, poz. 223 ze zm.) oraz kwota 100 złotych tytułem zryczałtowanych wydatków postępowania w sprawach o wykroczenia przed sądem pierwszej instancji za postępowanie zwyczajne - zgodnie z § 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 10 października 2001 r. w sprawie wysokości zryczałtowanych wydatków postępowania oraz wysokości opłaty za wniesienie wniosku o wznowienie postępowania w sprawach o wykroczenia (Dz. U. Nr 118 poz. 1269).

SSR Marcin Borowiak

ZARZĄDZENIE

1. odnotować,
2. odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć obwinionej wraz z pouczeniem,
3. przedłożyć za 7 dni lub z apelacją.

/-/ SSR Marcin Borowiak

K., dn. 20 czerwca 2016 r.